

OKRUGLI STOL O IDEJNOM, GLAVNOM I IZVEDBENOM PROJEKTU

Protiv zakonskog isključivanja idejnog i izvedbenog projekta

Učestale promjene zakonske regulative nisu pridonijele uređivanju i ubrzanju cijeloga procesa izgradnje pa bi stoga trebalo obrazložiti što se dobilo dosadašnjim promjenama te odrediti mjerljive ciljeve donošenja novoga zakona

U organizaciji Hrvatskog saveza građevinskih inženjera (HSGI) (HSGI) u prostorijama Hrvatskoga inženjerskog saveza u Zagrebu 25. srpnja 2013. održan je okrugli stol na temu: Idejni, glavni i izvedbeni projekti u svjetlu prijedloga Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji. Bili su pozvani predstavnici strukovnih udruženja, fakulteta, *Hrvatskih voda*, *Hrvatskih cesta*, projektanti, izvođači i drugi zainteresirani, ali i izrađivači prijedloga zakon koji se nisu odazvali pozivu. Bilo je nazočno petnaestak sudionika, uglavnom članova DGU Zagreb, DGI Rijeka i DAGG Karlovac te nekoliko arhitekata i predstavnika projektantskih tvrtki. Moderator je rasprave bio Zdravko Jurčec, dipl. ing. građ., predsjednik DGIZ-a.

Bilo je zamišljeno da se ponajprije raspravlja o projektnoj dokumentaciji koja se kao obvezna planira uključiti u zakonsku regulativu te o postupku ishođenja potrebnih dozvola i realizaciji gradnje, ali se rasprava proširila i na pitanja o uređenju prostora.

U materijalima podijeljenim sudionicima rasprave, koje je pripremila radno tijelo DGIZ-a za zakonodavstvo, usporedno je prikazan razvoj zakonske regulative u graditeljstvu od samostalnosti Republike Hrvatske. Između ostaloga prikazani su i projekti u tim zakonima, njihova uloga, sadržaj i procedure ishođenja pojedinih dozvola za građenje. Uočena je česta promjena zakonske regulative koja uvijek poremeti pro-

Sudionici okruglog stola o idejnom, glavnom i izvedbenom projektu

cedure i usporava cijeli proces gradnje (pripremu i građenje), što nije dobro za graditeljstvo u cjelini. Činjenica je da se u promjenama dosad nisu značajnije mijenjali potrebni dokumenti (projekti, uvjeti i suglasnosti), već se najčešće utjecalo na proceduru i odgovornosti. Usporedni prikaz zakonskih odredbi ujedno bi mogao poslužiti predlagateljima budućih izmjena zakona da utvrde koliko su promjene u zakonskoj regulativi utjecale na uređenje prostora, jednostavnost i brzinu ishođenja dozvola, odnosno na proces građenja. Tako bi se mogli dobiti jasni i mjerljivi ciljevi za buduću zakonsku okviru.

Inače je poznato da se na primjedbe, sugestije, upite i komentare pojedinaca, institucija i strukovnih udruga u vezi s prijedlozima novih zakona obično ne dobivaju odgovori, što svakako ne pridonosi uspješnom procesu uređenja prostora i izgradnje.

Raspravljalo se i o obveznim projektnim dokumentima u prijedlogu Zakona. Predlaže se, naime, ukidanje idejnog i izvedbenog projekta, što vjerojatno neće pridonijeti ubrzanju cijelog postupka. Vrlo je dvojbeno treba li ujednačiti procedure za male i vrlo složene objekte,

a posebno je neuvjerljivo treba li izostaviti izradu idejnog projekta koji je uvijek služio za izražavanje želja investitora i stvarnih mogućnosti njegove realizacije. Nemoguće je zamisliti ozbiljnije projekte (primjerice regulaciju Save) bez idejnih projekata, a pitanje je na temelju čega bi se izrađivali dokumenti o procjeni utjecaja na okoliš ili za ishođenje posebnih uvjeta.

Upitan je nadalje i pokušaj relativiziranja izvedbenog projekta, odnosno mogućnost da investitor sam o tome donese odluku. To bi vjerojatno znatno povećalo sadržaj glavnih projekata potrebnih za ishođenje građevinske dozvole (potvrde na glavni projekt), što će utjecati na dinamiku predaje zahtjeva, moguće promjene, broj tiskanih primjeraka i sl. Stoga bi izvedbeni projekt morao ostati sastavnim dijelom dokumentacije na gradilištu.

Uspoređeni su prijedlozi sa zakonskim rješenjima u susjednoj Sloveniji s obzi-

DRUŠTVENE VIJESTI

rom na veliku sličnost. Prema slovenskom zakonodavstvu, također se mora za ishođenje posebnih uvjeta izraditi idejno rješenje/projekt, ali je sadržaj glavnog projekta potrebnog za ishođenje građevinske dozvole bitno reduciran u odnosu na hrvatske propise, a posebno na one kakvi bi mogli biti ako se za zakonski isključi izvedbeni projekt. Stoga su na okruglom stola izneseni prijedlozi zaključaka koje tek treba usvojiti Predsjedništvo HSGI-a i potom uputiti svim zainteresiranima:

- Dosadašnje učestale promjene zakonske regulative nisu pridonijele uređivanju i ubrzavanju cijeloga procesa izgradnje (pripreme i gradnje). Stoga je potrebno obrazložiti što se dobilo dosadašnjim promjenama zakona te odrediti jasno mjerljive ciljeve donošenja novoga zakona kako bi se poslije mogla ustanoviti ispravnost odluke i razmotriti njezin ekonomski učinak.
- U donošenju zakonskih rješenja nužno je uskladiti stajališta ključnih strukov-

nih udruga i institucija, a to uključuje i sudjelovanje u raspravama i očitovanja na prijedloge, mišljenja i sugestije.

- Idejni, glavni i izvedbeni projekti moraju ostati obvezna dokumentacija u zakonskim odredbama jer su sastavni dio našega inženjerskog naslijeđa i nužni u procesu izgradnje.
- Potrebno je razmotriti terminologiju u zakonima.
- Pravilnike koji se odnose na cijeli proces izgradnje potrebno je donositi istodobno sa zakonskim rješenjima.

OKRUGLI STOL O PROSTORNOM PLANIRANJU

Učinkovitost i svrhovitost subjekata prostornog uređenja

Govorilo se dakako o ugovaranju prostornih planova prema Zakonu o javnoj nabavi jer su uočljivi utjecaji cijene na izbor izrađivača i nerealno kratki rokovi, ali i neopravdani zahtjevi naručitelja za nužnim referencijama

U organizaciji Hrvatskog saveza građevinskih inženjera (HSGI) 22. kolovoza 2013. održan je u vijećnici Građevinskog fakulteta u Zagrebu okrugli stol na temu: Prostorno planiranje u okviru nacrtu Zakona o prostornom uređenju. Bili su pozvani predstavnici strukovnih udruženja, fakulteta, projektanti, izvođači i sl., ali se odazvalo petnaestak sudionika, uglavnom članova HSGI-a i Udruženja arhitekata Hrvatske te predstavnika Arhitektonskog i Građevinskog fakulteta. Bili su dakako pozvani i izrađivači prijedloga Zakona koji se ipak nisu odazvali. Moderator je rasprave bio Darko Martinec, dipl. ing. arh. iz Hrvatske komore arhitekata. Za raspravu su pripremljena neka stajališta, pa se uz prijedlog Zakona o prostornom uređenju postavljalo pitanje o učinkovitosti i svrhovitosti subjekata prostornog uređenja. Naime, na razini države postoji i Savjet prostornog planiranja, ali i

Zavod za prostorno uređenje. Osim toga, županije i grad Zagrebu imaju zavode za prostorno uređenje kao javne ustanove, a postoji i Zavod za prostorno uređenje velikog grada, ali i pravne osobe i ovlašteni arhitekti. Stoga je upitno tko su stručnjaci koji to trebaju raditi, koje su im kompetencije, kako ih školovati te kako licencirati pravne osobe i ovlaštene arhitekate za rad na složenim poslovima prostornog uređenja.

Postavljeno je i pitanje hijerarhije instrumenata prostornog uređenja s obzirom na to da postoje prostorni planovi državne, regionalne i lokalne razine. Podržano je stoga uvođenje Strategije prostornog razvoja kao ključnog dokumenta u kojem će se razriješiti sve dvojbe i problemi te s kojim se trebaju uskladiti sve ostale strategije i planovi. Potrebna je rasprava o donošenju urbanističkih planova državne i županijske razine, a upitno je može

li UPU (urbanistički plan uređenja) na državnoj razini donositi Vlada.

Pri izradi prostornih planova često je odluka o izradi nedostatan programski zadatak, a upitno je sudjelovanje javno-pravnih tijela i njihov utjecaj na dinamiku izrade. Upitni su i propisani rokovi za pojedine faze izrade, primjerice 30 dana za pripremu izvješća o javnoj raspravi te za izradu pročišćenog teksta i grafičkog dijela plana. Čini se da bi za neke prostorne planove trebalo provesti prethodne stručne rasprave jer bi se time mogla preduhitriti opasnost ponavljanja javne rasprave. Osim toga, rok od 30 dana često nije nedovoljan za planove koji mogu imati i po nekoliko stotina primjedaba koje valja detaljno analizirati.

Raspravljalo se i o aktima za provedbu prostornih planova i uređenja građevinskog zemljišta za koje je potrebna lokacijska dozvola, dozvola za promjenu namje-

DRUŠTVENE VIJESTI

ne i uporabu građevine, rješenje o utvrđivanju građevne čestice, potvrda parcelacijskog elaborata i građevinska dozvola prema posebnom zakonu. Moguće je i drukčije tumačenje prostornih planova, osobito onih "više" razine, a posebno to vrijedi za prostorne planove uređenje općina i gradova. Problem su i građevinske dozvole za složenije građevine za koje nisu izrađeni uvjeti na razini UPU-a.

Govorilo se i o ostalim propisima koji utječu na prostorno uređenje, posebno o metodologiji izrade prostornih planova. Postoji nedostatak norma, standarda i mjerila za planiranje javnih sadržaja i namjene građevinskih područja, a uočeno je i zapostavljanje tekstualnoga i analitičkog dijela na račun pravnih normi i grafičkih prikaza. Stoga je istaknuto da treba tekstualni dio proširiti s općim obrazloženjima i tumačenjima za određena rješenja. Potrebno je također inzistirati na standardima, normama i pojmovniku.

Razmatrana je i suglasnost za obavljanje stručnih poslova prostornog uređe-

nja. Zasad postoji rangiranje suglasnosti tvrtkama u tri stupnja, ovisno o značenju i veličini prostornog plana te broju stalno zaposlenih stručnjaka. O tome valja otvoriti raspravu, a kako je problem tko će ubuduće izrađivati prostorne planove, potrebni su i kriteriji koje treba zadovoljiti, a izneseni su i sasvim određeni prijedlozi. Govorilo se dakako o ugovaranju izrade prostornih planova prema Zakonu o javnoj nabavi. Sada su uočljivi utjecaji cijene na izbor izrađivača i nerealno kratki rokovi, ali su neopravdani i zahtjevi naručitelja za nužnim referencijama. Kako se radi o najosjetljivijim temama, treba inzistirati na javnim urbanističko-arhitektonskim natječajima za uređenje dijelova prostora koji su određeni u prostornim planovima. Tako bi se regulirala cijena koja bi trebala biti kriterij odabira, ali bi za izradu planova prostornog uređenja kriterij trebao biti ekonomski najpovoljnija cijena. Dakako da su važne i referencije, ali bi još važniji kriterij trebao biti dokaz pravne osobe o kapacitetu za izradu pojedinog posla u zadanih rokovima.

Razgovaralo se i o lokacijskim dozvolama za koje su sada potrebni lokacijski uvjeti koji sadrže prostorne pokazatelje i standarde, mjere zaštite okoliša, prirode, kulturne baštine i sl. te minimalnu razinu uređenosti građevinskog zemljišta. Dozvola se izdaje za eksploatacijsko polje i građevine za eksploataciju i skladištenja mineralnih sirovina, zahvate u prostoru koji se ne smatraju građenjem, etapno ili fazno građenje te građenje na zemljištu za koje investitor nije riješio imovinsko-pravne odnose, a izdaje se na temelju idejnog projekta. Lokacijska dozvola vrijedi dvije i može se produžiti za još dvije godine.

Prema sadašnjim je propisima nadležno tijelo državne uprave zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole dužno riješiti u roku 30 dana, ali praksa je pokazala da je postupak trajao znatno duže. Stoga je upitna svrhovitost predloženog smanjivanja rokova. Prijedlozi zaključaka s okruglog stola o prostornom planiranju još se izrađuju i bit će objavljeni naknadno.